

A Színikritikusok Díja

2004/2005

- **A legjobb új magyar dráma:**
TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA
(Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor)
- **A legjobb rendezés:** ADRIENNE
(Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor),
MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor)
- **A legjobb zenés-szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:**
A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE
(Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN
(Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA
(Médiá, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS
(III. Richárd, Nemzeti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA
(Adrienne, Kecskemét)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR
(Médiá, Katona József Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM
(Kamra, tervezte: Bagossy Levente)
- **A legjobb jelmez:** ÍGY ÉL A VILÁG
(Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS
- **Különdíj:** SÁRY LÁSZLÓ (a *Néger*ek zenéjéért)
- **A Fővárosi Önkormányzat különdíja:**
SZERVÉT TIBOR
(IV. Henrik, Radnóti Miklós Színház)

A művészi alkotások megítélése a legkritikább esetben egyértelmű. Némi bizonyosságot a klasszikussá avató idő adhat a kollektívá váló értékudatnak, ám a színházművészet megítéléséhez éppen ez a távolság hiányzik. Az alkotó és a néző egyidejű jelenlétét feltételező művészet, a színház esetében nem adatik meg az utólagos, akár évek, évtizedek múltán érvényesülő (át)értékelődés lehetősége. Talán ezért türelmetlenebb, egyszersmind határozottabb, kategorikusabb gyakran a színikritika – nemigen működhet az időnek ez a nemcsak a művet, de bírálóját is minősítő kontrollja.

Feltehetően ezért is szóródnak a szavazataink időnként olyannyira, hogy esetenként egy-egy díj ki sem adható. Az idén azonban csupán egyetlen kategóriára igaz ez: zenés/szórakoztató előadásban immár annyiféle értünk – jelentősen eltávolodva a kategóriát létrehozó eredeti szándéktól –, hogy a jövőben elhagyását fontolgatjuk. Minden más viszont a szokottnál is egyértelműbb: ritka magas pontszámmal volt kiadható például a legjobb új magyar dráma díja, a legjobb női főszereplőre adott szavazatok pedig egészen kivételes minőséget jeleznek – más évben a most második helyet jelentő huszonkilenc pont bőven elég lett volna a díjhoz, Fullajtár Andrea Médiá-alkítása azonban minden eddiginél magasabb, ötvenkét ponttal kapta meg azt. De igen meggyőző a legjobb férfi főszereplőre adott pontok száma is, és szokatlanul magasak a legjobb női mellékszereplőnek megszavazottak. S hosszú évek óta először nem kellett az egy-egy tervező több munkájára adott szavazatokat összevonni a díj kiadhatósága érdekében: mind a díszlet, mind a jelmez esetében egyetlen előadás megkapta a szükséges öt szavazat többszörösét. (Csak emlékeztetőül, illetve az „újszülöttek” kedvéért: minden szavazó minden kategóriában három jelöltet állíthat – az első helyezés három, a második kettő, a harmadik egy pontot ér –, de egy-egy díj kiadásához legalább öt szavazat kell. Szavazásra pedig a Színikritikusok Céhének azon tagjai jogosultak, akik legalább hetven előadást láttak az adott évadban.)

Már a három jelölt állításának lehetősége is azért vált gyakorlattunkká, mert bár a szavazatokhoz fűzött személyes értékelések rendre úgy (vagy valami hasonlóval) kezdődtek, hogy még a tavalyinál is gyengébb volt az évad, ugyanakkor egyre szaporodtak a megszotott

szavazatok – ami némiképp a bőség zavarára utalt. S a tendencia, úgy látszik, folytatódik: most már néhány szavazólapon a három jelölt között is megjelentek kettős nominációk – tehát két első, két második, két harmadik helyezett –, ami azt mutatja, hogy a több kiemelkedő között olykor szinte lehetetlen rangsorolni.

S hogy valóban olyan ínséges-e értékekben a magyar színházi élet, mint az sokszor publicisztikákban, interjúkban megfogalmazódik, arra nézvést talán érdekes adalék, hogy összesen tíz új színházi mű-dráma-szöveg nevezetett meg a legjobb címre érdemesként, előadasként, illetve rendezésként – a függetleneket és a gyerekelőadásokat is figyelembe véve több mint ötven –, s ugyancsak több mint ötven férfi- és ugyanennyi női alakítás a legemlékezetesebbekként.

A színház természetéből adódóan nem bízhatjuk a jövőre, nekünk itt és most kell ezeket az értékeket ünneprontás nélkül elismernünk a magunk módján, szavazatainkkal és díjainkkal.

SZÜCS KATALIN ÁGNES
a Színházi Kritikusok Céhének elnöke

BALOGH TIBOR
Critikai Lapok, Debrecen Online

- **A legjobb új magyar dráma:** VINNAI ANDRÁS–BODÓ VIKTOR: LEDARÁLNAKELTÜNTEM – PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE – TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK
- **A legjobb előadás:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – RÓMEÓ ÉS JÚLIA (Kecskemét, rendezte: Bodolay Géza)
- **A legjobb rendezés:** TÓTÉK (Beregszász–Gyula, rendezte: Vidnyánszky Áttila) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** NEW YORK, NEW YORK (Debrecen, rendezte: Bodolay) – KÉPZELT RIPORT EGY AMERIKAI POFESZTIVÁLRA (Szolnok, rendezte: Szikora János)



A legjobb új magyar dráma: Térey János: A Nibelung-lakópark. Terhes Sándor a Krétakör Színház előadásában

- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla) – HALNI JÓ! (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** BÖRCSÖK ENIKÓ (*Adrienne*, Kecskemét) – FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét)
- **A legjobb férfi főszereplő:** TRILL ZSOLT (*Tóték*, Beregszász–Gyula) – PÁLFFY TIBOR (*Othello*, Sepsiszentgyörgy) – MAK-RANCZY ZALÁN (*Rómeó és Júlia*, Kecskemét)
- **A legjobb női mellékszereplő:** TÓTH ILDIKÓ (*Szerelmem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – CSÁKÁNYI ESZTER (*Kasimir és Karoline*, Krétakör Színház) – SZÉLES ZITA (*Hajszál híján*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR (*Médeia*, Katona József Színház) – CSENDES LÁSZLÓ (*Oidipusz*, Eger) – VÁTA LORÁND (*Othello*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb díszlet:** CSERESZNYÉSKERT (Radnóti Miklós Színház, tervezte: El Kazovszkij) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Khell Csörsz) – LEDARÁLTAKELTÚNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente)
- **A legjobb jelmez:** IV. HENRIK (Radnóti Miklós Színház) és SIRÁLY (Örkény István Színház), tervezte: Füzér Anni – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, tervezte: Dobre-Kóthay Judit) – ADRIENNE (Kecskemét, tervezte: Benedek Mari)
- **Különdíj:** –

Szavazataimról a következő elgondolás szerint határoztam:

- legjobb előadásnak azt tartom, amely az összbemutató tekintetbe mutatkozott a legkiforrottabbnak;
- legjobb rendezésnek azt, amely esetben a rendezői felfogás művészi/szellemi terjedelme mögött elmaradt némiképp az előadás-teljesítmény;
- legjobb főszereplőnek azt, aki a maga ösztöni többletével, lényegi fokon toldotta meg a rendezői elképzelést;
- legjobb díszletnek és jelmeznek azt, amelyik az elképzelt vizuális élmény autentikus megjelenítése fölött az előadás koncepciójára korrekciós befolyással is bír.

A 2004–2005-ös színházi évad jelentékeny eseményének tartom Bodó Viktor rendezését a budapesti Kamrában. Kafka-vízió-

jának dinamikája, pszichikai sodrása részint alapos felkészülést bizonyít, részint megmutatja a társulat pszichofizikai alkalmasságát a nagy sebességű játékra. A mesterségi és nemzedéki sikerhez szorosan hozzátartozik Zsámbéki Gábor „öndekonstrukciója”: a *Ledarálnakeltüntem* bennem Wesker *A konyha* című darabjának hajdani, nemzeti színházi bemutatóját idézi fel. Az a pedagógusi lelemény, amellyel Zsámbéki visszavetíti a maga szakmai ifjúságába a társulatát, a tanítványát, és onnan építi fel mindnyájukat együtt, a feladathoz – megérdemli a méltató szót.

Bocsárdi László *Othello*-rendezése szintúgy egy képletben szunynyadó szubsztancia kifejtésével tűnik ki. Amint Bodónál a mátrix-manifestációban, a sepsiszentgyörgyiek előadásában is az emberi nem össztermészete mutatkozik meg: a homogén közezből kimetsződő személyes sorsvonalatok – miután megcsillantak – visszaolvadnak a világ egykedvű rendjébe. Az ironia, az önironia s a gúnyváltozatok kevercséből vont lepel alatt a rendező ifjonti bölcsessége lapul.

A szophoklészi belenyugvás platformján, a halott *Rómeó és Júlia* aranyoszobra talapzatánál, díszfauktetéssel végződik Kecskeméten a Montague és Capulet familia harminc éve dúló háborúskodásának friss epizódja: az előrehozott élet komédiája. Jelenné pördíti az időt Bodolay: buli van, és balhé áll az ősdinasztiák ifjai között, s a játék sodra nem enged fölös filozófiát. A három – általam legjobbnak vélt – előadás közös értéke az innovatív plusz. Elérik (képesek megszólítani) a célközönséget, kiérződik belőlük a személyiségformáló potenciál.

Vidnyánszky Attila *Tóték*-rendezése Örkény-kép („*Play Örkény*”). Történelem- és társadalom-lélektani háttérben mutatja meg a féltésében megalázkodó embert, a gyarlóság hősi vállalását és a szorongó fasizmust. A paradoxonokba mártott, organikus részvétellenség sugárzik a jelenetekből – a színészi adottságok vegyessége mellett.

Utóbbi hiányérzetem hangsúlyozásával tartom kiemelkedő előadásnak Zsótér Sándor kecskeméti *Adrienne*-rendezését. A szereplők elhelyezésének geometriája formáz erőteret: színészpontok között drámai ívfények lobbannak/világlanak. A színjáték átcsap a színház falain, beleivódik a civil szférába és viszont: a színház falai között civil következménye lesz az alakoskodásnak. Mindenki színlel és játszik. A szereptévesztő belehal.

Bodó Viktor érdeme a konvertálható minőség. Olyan irányt nyitott, amely csatlakozási alkalmat kínál a filozofikus képzettársítások iránt gyors fogékonysággal nem rendelkező közönség számára, ugyanakkor nem zárja ki az asszociatív elmélyülés lehetőségét sem. Az életkora szempontjából idejében érkezett lehetőség egyben lehetőség arra, hogy majd valamely későbbi pályaszakaszán a *Josef K.*-szindrómával újra találkozzék.

Rövid indoklások

– CSÁKÁNYI ESZTER, TÓTH ILDIKÓ és CSENDES LÁSZLÓ a produkció érvényét meghatározó alakítást nyújtott.

– EL KAZOVSKIJ Csehov ízléskarikatúrájának képzőművészeti megfelelőjét fogalmazta meg, csökkentve az adekvát fordítás lehetetlensége miatt keletkező hiányérzetet.

– BENEDEK MARI a civil és a színházi, a történelmi és a kortalan mezsgyéjén rajzolt lélektani üzeneteket közvetítő jelmezeket.

– TÓTH ORSI különszáma volt a nemzeti színházi Zsótér-produkciónak mint figura érdemel kiemelését.

– Bodolay Géza NEW YORK, NEW YORK-rendezése Magyarországi bemutató volt, az értékeléséhez nem szolgált összehasonlítási alap. Ugyanakkor a debreceni színház sűrű játékrendje miatt különböző színvonalú előadásokat nézhetett a látogató. Magam egy nyilvános főpróbán és a premieren POSZT-ra érdemesnek tartottam; amikor a válogató látta, elképzelhető, hogy indiszponáltan játszottak a színészek.

– Szikora János KÉPZELT RIPORTJát a darab műfaji beilleszthetlensége miatt ajánlom különdíjra. Egyébként – a vegyes kategóriában – az érdemei számosak.

BOGÁCSI ERZSÉBET

Népszabadság

- **A legjobb új magyar dráma:** ZÁVADA PÁL: SZÓLJ ANYÁDNAK, JÖJJÖN KI
- **A legjobb előadás:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor)
- **A legjobb rendezés:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** KERÉKES ÉVA (*Így él a világ*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** ALFÖLDI RÓBERT (*Othello*, Szolnok) – STOHL ANDRÁS (*A Macskalápon*, Nemzeti Színház) – LÁSZLÓ ZSOLT (*Pentheszileia*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** LÁZÁR KATI (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** AGÁRDY GÁBOR (*Tangó*, Pesti Magyar Színház) – MÁCSAI PÁL (*Odüsszeusz Tours*, Örkény Színház) – CSÁNYI SÁNDOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb díszlet:** SÁRGÁ LILIAM és A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház), ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház), tervezte: Khell Zsolt – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – AZ ÜGYNÖK HALÁLÁ (Nemzeti Színház–Thália Színház), HÁROM NŐVÉR (Új Színház), tervezte: Kentaur
- **A legjobb jelmez:** ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi) – III. RICHÁRD, PENTHESZILEIA, A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, tervezte: Benedek Mari)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** NAGY SÁNDOR (*Démonológia*, Ódry Színház; *Laura*, Zalaegerszeg; *Volt egyszer egy csapat*, Madách Színház)



Koncz Zsuzsa felvétele

A legjobb előadás és rendezés: a Zsámbéki Gábor rendezte Médeia. Szirtes Ágnes a Katona József Színház előadásában

■ **Külföldi:** BÖRÖCZ LÁSZLÓ, FODOR BEATRIX, HÁMORI SZABOLCS, SZOLNOKI APOLLÓNIA, a *Négerék* című Maladype-produkció énekesei

Talán soha nem történt meg, hogy szavazataim listája egyezett volna az Országos Színházi Találkozó díjazottjainak névsorával. Nem egyszer, nem kétszer voltam más véleményen, különösen ami a „legjobb előadást”, a „legjobb rendezést” illette. Most nem bánom, hogy magam is a *Ledarálnakeltüntem* mellett voksolok, méghozzá kétszeresen. Ahogy tavalyi jelölésemből is kitűnt, nagyra tartom azt a hangot, a realizmustól elrugaskodó stílust, amelyet Bodó Viktor képvisel. És öröm volt látni, hogy ezen az úton a Katona József Színház fiataljai, néhány idősebb művésze is egyetértően követték. Jóllehet voltak még előadások, ahol markáns rendezővel az élen az adott társulat megnyerő összmunkával bizonyított, mégsem hozok fel többet e kategóriában. Hogy nagyobb nyomatéka legyen az egyetlen jelölésnek.

Aligha meglepetés, tanújelét adom évről évre, hogy nem vagyok a könnyen és bőséggel osztogatott voksok híve. Nehezen döntöttem a *Szólj anyádnak, jöjjön ki* mellett is, de Závada Pál színjátékának társadalmi érzékenysége többet nyomott a latban, mint gyengeségei. Tudjuk, a drámairodalom mostoháiban bánik a színésznőkkel, akik tehát e mérlegelésnél is kevesebben vannak. Az én szememben Kerekes Éva messze kiemelkedett, és nem csak az *Így él a világ* szinte azonos súlyú szereplői közül. Mert harsány korunkban ritkán látott finom eszközökkel bír. Míg Lázár Kati azzal a feltétlen odaadással nyert meg, amellyel egy szava-nincs aszszonyt formál meg a *Sárga liliom*ban. Épp ilyen szűkmarkú lettem volna a szavazatokkal a férfi főszereplők, mellékszereplők tekinte-

tében is. De úgy jártam, hogy többek latolgatásakor nem tudtam különbséget tenni patikamérlegem sem. Persze, más-más feladattal mérköztek. Alföldi Róbert szinte egymaga viseli az *Othello*-előadás terhét. Stohl András kétes értékű színművet juttat katartikus véghez. László Zsolt sajátos rendezői világban képes volt meghódítani egy legkevésbé sem hálás szerepet. Agárdy Gábor, Mácsai Pál és Csányi Sándor pedig számomra azt példázták, hogy más-más korosztályok tagjaként, különböző színházi közegben s eltérő súlyú szerepekben egyaránt képes lehet a színész kiemelkedni. Igazat szólva e két utóbbi kategória volt az, amelyre hosszú sorban álltak nálam is a jelöltek. Tervezőket pedig egyrészt azért választottam, mert a fentebb méltatottakat segítették. Bagossy Levente tere nélkül aligha született volna meg a *Ledarálnakeltüntem* sajátos miliója. Szakács Györgyi kosztümjei az *Így él a világban* páratlan választékosságát hozták színre. Méltányolni kívántam másrészt azokat a munkálkodásokat, Benedek Mari, Khell Zsolt és Kentaur terveit, amelyekről látványukban nyomatékos produkciók függtek.

Minden évadban e lajstrom végéről a legkönnyebb döntenem. Kítőlni igazán fakultatív. Ha nincs jelölt, nincs. De ha van, az kivételesen örömteli. Nagyszerű, ha énekestalantumokat, Böröcz Lászlót, Fodor Beatrixot, Hámori Szabolcsot, Szolnoki Apollóniát, prózai színház csábit el. És nincs megejtőbb annál, mint amikor elénk toppan egy ígéretes tehetség: Nagy Sándor. Kincs a torkában, a szívében drámai szenvedélyek. Legyünk tanúi színházi hódításainak.

BÓTA GÁBOR

Magyar Hírlap

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – TASNÁDI ISTVÁN–SCHILLING ÁRPÁD–VERESS ANNA: FEKETEORSZÁG – PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – TÓTÉK (Beregszász–Gyula, rendezte: Vidnyánszky Attila) – MÚLÓ RÚZS (Baltazár Színház, rendezte: Elek Dóra)
- **A legjobb rendezés:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) –

FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)

- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** KISVÁROSI LADY MACBETH (Magyar Állami Operaház, rendezte: Vidnyánszky Attila) – LILI BARÓNŐ (Budapesti Operettszínház, rendezte: Béres Attila) – DÉMONOLÓGIA (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Bagó Bertalan)
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla) – CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs) – TŰZES ANGYAL (Bozsik Yvette Társulat, az előadást létrehozták: Bozsik Yvette és Vati Tamás)
- **A legjobb gyerekelőadás:** MÁTYÁS KIRÁLY SZÁRNYAI (Márkus Színház, rendezte: Pilári Gábor) – TÖRPETORONY (Levendulaszínház, rendezte: Szabó Zsuzsa) – KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCÖK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – TÓTH ILDIKÓ (*Szelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb férfi főszereplő:** TRILL ZSOLT (*Tóték*, Beregszász–Gyula) – KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** LEHOCZKY ZSUZSA és MEDNYÁNSZKY ÁGI (*Lili bárónő*, Budapesti Operettszínház) – OLSAVSZKY ÉVA (*Ledarálnakeltüntem*, Kamra) – KOKAS PIROSKA (*Széllal szembe*, Mikroszkóp Színpad)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** AGÁRDY GÁBOR (*Bob herceg*, Magyar Színház) – KUN VILMOS (*Ledarálnakeltüntem*, Kamra) – KALLAI FERENC (*Bob herceg*, Magyar Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE (Erkel Színház, tervezte: Kentaur) – SÁRGA LILÍOM (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt)
- **A legjobb jelmez:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, tervezte: Benedek Mari) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, tervezte: Dobre-Kóthay Judit) – SADE MÁRKI 120 NAPJA (Budapest Bábszínház, tervezte: Bartha Andrea)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS – HAJDUK KÁROLY – SZEMENYEI JÁNOS
- **Különdíj:** DUMASZÍNHÁZ – RÓNAI LILI gyerekszereplő

A legjobb rendezés: a Zsótér Sándor rendezte Adrienne. A kecskeméti Katona József Színház előadásában Szarvas Attila, Böröcs Enikő és Kertész Richárd

Walter Péter felvétele



(A *Macskalápon*, Nemzeti Színház) – KÁVA MŰHELY és KERÉKASZTAL SZÍNHÁZI TÁRSULÁS a drámapedagógiai munkájukért

Menetrendszerően el lehet mondani, hogy ez az évad megint gyenge volt. Egyébként az volt az úgynevezett vagy annak kikiáltott fősodorban. De például meglehetősen sok jó alternatív és gyermekelőadást láttam, a határontúliak között is volt kiemelkedő produkció. Amit pedig a Baltazár Színház fogyatékos művészei csinálnak a *Múló rúzsban*, az megrendítő és szórakoztató, de ugyanakkor halálosan komoly görbe tükör a sztárvilág paródiáján keresztül. Az pedig nem nevezhető gyengélkedésnek, hogy a Krétakör bemutat egy szúrósan fulánkos politikai kabarét, a *Feketeországot*. És bemutat egy ugyan epikus, de sokatmondó darabot egy háborús föld alatti kórházban, amelynek a végigjárása akkor is színház, ha semmi nem történne benne. Vidnyánszky új és meglehetősen adekvát értelmezést adott a *Tótéknak*, melyben Trill Zsolt lúdbőrötzetően félelmetes és mulatságos őrnagy. Béres Attila nem értelmezte át, csak friss szemlélettel, negéd nélkül, ironikus humorral megrendezte a *Lili bárónőt*. Egyébként színpadra vitt egy meglehetősen érdekes *Oidipuszt* is Egerben.

Az idei szegedi alternatív színházi szemle pedig erős mezőnyt mutatott. Nem csak a már biztos befutók között lévő Pintér Bélára és társulatára meg a Szőke Szabolcs irányította Hólyagcirkuszra gondolok. Bozsik Yvette és Ladányi Andrea, Szabó Réka erőteljes táncszínházi kompozíciókkal jelentkeztek. Fantáziadúsán eredeti, felnőtteknek szóló bábelőadásokkal rukkolt elő a Figurina Animációs Kisszínpad és Felszeghy Ádám, Papp Theodóra meg a Bábrándoók.

A gyerekeknek szóló produkciók között több elsőrangú is volt. A pécsi illetőségű Márkus Színház több bábtechnikát is alkalmazó, blödlit, harsányságot míves humorral ötvöző produkciója lenyűgöző, csakúgy, mint a Levendulaszínház finom, lassú, de soha le nem lassuló költőisége.

Van néhány provokatív jelöltem. Agárdy Gábor a *Bob hercegben* többeknél kiverheti a biztosítékot. Én azt gondolom, hogy ezt a vidéki táncoskomikusság minden ripacsériáját felhasználó színészetet, ami komoly tudást jelent, tanítani kellene, és kigyomlálni belőle, ami csak Agárdynak vagy esetleg neki sem áll jól. Annak, hogy Kállai Ferenc életében először operettnben játszik, és a mamlaszságot keveri sármos időskori férfiasággal, bája van. A nagyszájú, jó hangú Kokas Piroska pedig utánpótlást jelenthet a kabarében. Olsavszky Éva és Kun Vilmos paszteliszínekkel van jelen a *Ledarálnakeltüntem* ötletkavalkádjában.

A legjobb független színházi előadás: A sütemények királynője Pintér Béla rendezésében. A képen Deák Tamás, Csatári Éva, Pintér Béla és Thuróczy Szabolcs



Koncz Zsuzsa felvétele

Ritkán látok olyan érett gyerekszereplőt, aki tragikus is képes lenni, és poénokat is akkora biztonsággal mond, mint Rónai Lili. Básti Juli alakítását is erőteljesnek tartom *A Macskalápon* előadásában. Máté Gábor pedig a premier óta elementáris Iaszón lett. A Dumaszínház fiataljainak be nem áll a szájuk, és sokszor telibe talál a mondókájuk. A Káva és a Kerekasztal Társulás nem csupán fontos pedagógiai munkát lát el, színházi szempontból is lényeges, amit csinálnak.

Elég sokan kiszorultak a szavazólistámról. Harkányi Endre remek volt az amúgy unalmasan érdektelen *Kávéházban*, a Vigben. Kedveltem *A negyedik kaput* Novák Eszter, a *Sárga lilomot* Mohácsi János rendezésében. Elementáris dílinek gondolom a Novák Ferenc által koreografált *Mozgásörületeket*, ami a klasszikus balettel összeeszeszt a breakkell, népi táncmal, cirkuszi akrobatikával. De a kissé kommersz műfajban felnőtt és gyerek számára egyaránt jó szórakozás az ifj. Harangozó által koreografált *Hófehérke és a hét törpe*. Gunyorosan mulatságos Epres Attila a Stúdió „K”-ban, a *Halni jól*-ban. Izgalmas Jago Alföldi Róbert Szolnokon és Vata Loránd Sepsiszentgyörgyön. Sajnos be kell fejeznem a felsorolást, mert így is túlléptem a szűkmaró mért terjedelmet.

BUDAI KATALIN NKÖM

- **A legjobb új magyar dráma:** FORGÁCH ANDRÁS: HALNI JÓ! – KISS CSABA: VILÁGTALANOK
- **A legjobb előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb rendezés:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** CSONGOR ÉS TÜNDE (R. S. 9. Stúdiószínház, rendezte: Balkay Géza)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KIRÚGBERÚG (Kolibri Színház, rendezte: Benedek Judit)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – CSÁKÁNYI ESZTER (*Feketeország*, Krétakör Színház) – PREGITZER FRUZZSINA (*Tercett*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház; *Anna Karenina*, Tivoli) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház) – AVASS ATTILA (*Hajszál híján*, Nyíregyháza)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét)

- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HONTI GYÖRGY (*A konyha*, Tatabánya) – SZERVÉT TIBOR (*A negyedik nővér*, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb díszlet:** PELLÉAS ÉS MÉLISANDE (Bárka Színház, tervezte: Gombár Judit) – PLASZTILIN (Vígyszínház, tervezte: Füzér Anni)
- **A legjobb jelmez:** HELGE ÉLETE (Bárka Színház, tervezte: Gadus Erika)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** DOLMÁNY ATTILA (Vinnai András–Bodó Viktor: *Világtalanok*, Shure Stúdió)
- **Különdíj:** KISS BOTOND (*És a nyolcadik napon...*)

CSÁKI JUDIT

Színház, Magyar Narancs

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – LEDARÁLNAKELTÜNTEM – NÉMETH GÁBOR: TÚL AZ EGÉSZEN
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Jászai Mari Színház, Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter) – III. RICHÁRD (Nemzeti Színház, rendezte: Valló Péter)
- **A legjobb rendezés:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** BALKON (Művészetek Palotája, rendezte: Alföldi Róbert) – ODÜSSZEUSZ TOURS (Örkény István Színház, rendezte: Kovalik Balázs) – COMMEDIA DELL'ARTE (Kamra, rendezte: Bozsik Yvette)
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulata, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – AZ APUKA, AKI NEM TALÁLT HAZA (Kolibri Színház, rendezte: Novák János)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BICSKEI ZSUZSANNA (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház) – VARGA ZOLTÁN (*Szelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KICSID GIZELLA (*Jóembert keresünk*, Sepsiszentgyörgy) – BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – KERESKES ÉVA (*Így él a világ*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR (*Médeia*, Katona József Színház)



Schiller, Kata felvétele

A legjobb gyerekelőadás: a Fodor Tamás rendezte Kelekótya Jonathán a Stúdió „K”-ban. A képen Szabó Domokos, Nádasi László, Homonnai Katalin és Tamási Zoltán

- KOVÁCS ZSOLT (*A maratonfutók tisztelőtörténetét futnak*, Kaposvár) – KASZÁS ATTILA (*III. Richárd*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Khell Zsolt) – A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, tervezte: Horgas Péter)
- **A legjobb jelmez:** MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy, tervezte: Iuliana Vilsan) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Benedek Mari)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (Katona József Színház) – CZUKOR BALÁZS (Örkény István Színház)
- **Különdíj:** PARTI NAGY LAJOS *Farsang*-fordítása (*Karnebál*)

CSIZNER ILDIKÓ

- **A legjobb új magyar dráma:** TASNÁDI ISTVÁN: PARAVARIETÉ – VINNAI ANDRÁS–BODÓ VIKTOR: LEDARÁLNAKELTÜNTEM – NÉMETH GÁBOR: TÚL AZ EGÉSZEN
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocskári László) – TÓTÉK (Beregszász–Gyula, rendezte: Vidnyánszky Attila)
- **A legjobb rendezés:** A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, rendezte: Szász János) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – A FILLÉRES OPERA (Örkény István Színház, rendezte: Bagossy László)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** HELLO! IGEN? (Budapesti Operettszínház, rendezte: Böhm György) – KÉK VERÉB (Nyíregyháza, rendezte: Tucker András)
- **A legjobb független színházi előadás:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – HEDDA GABLER (Artéria Színházi Társaság, rendezte: Baráthy György)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG (Budapesti Operettszínház, rendezte: Böhm György)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – KOVÁTS ADÉL (*Cseresznyés kert*, Radnóti Miklós Színház) – TÓTH ILDIKÓ (*Szelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb férfi főszereplő:** SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház) – TÓTH LÁSZLÓ (*Tóték*, Beregszász–Gyula) – KULKA JÁNOS (*Anna Karenina*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BAKÓ MÁRTA (*Cseresznyés kert*, József Attila Színház) – CSOMA JUDIT (*A macskalápon*, Nemzeti Színház) – BODNÁR ERIKA (*Így él a világ*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁCSAI PÁL (*A filléres opera*, Örkény István Színház) – KOVÁCS ZSOLT (*A maratonfutók tisztelőtörténetét futnak*, Kaposvár) – LÁSZLÓ ZSOLT (*Az ügynök halála*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb díszlet:** A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt) – CSERESZNYÉSKERT (Radnóti Miklós Színház, tervezte: El Kazovszkij) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Khell Csörsz)



Koncz Zsuzsa felvétele

A legjobb női főszereplő: Fullajtár Andrea a Médeiában

- **A legjobb jelmez:** A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, tervezte: Benedek Mari) – SIRÁLY (Örkény István Színház, tervezte: Füzér Anni) – YVONNE, BURGUNDI HERCEGNŐ (Kecskemét, tervezte: Földi Andrea)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KOVÁCS PATRÍCIA (Eger) – CZUKOR BALÁZS (Örkény István Színház) – MÉSZÁROS BÉLA (Katona József Színház)
- **Különdíj:** VARRÓ DÁNIEL fordítása (*Így él a világ*, Katona József Színház) – BOZSIK YVETTE koreográfiája (*Commedia dell'arte*, Kamra) – SZALAY KRISZTA szereplővezetése (*És a nyolcadik nap...*, Thália Stúdió)

Bár évek óta jóval több előadást nézek, mint a szavazáshoz elégséges hetven, mégis először voksolok. Több mint száz látott produkció alapján. Az évad elején még nem tudtam, hogy bármilyen összegzésre kell készülnöm, ezért azok az előadások maradtak versenyben, amelyek nyomot hagytak bennem, amelyekre egyáltalán emlékeztem az évad végén. Mert bizony a látottak között nem egy olyan volt, amelyet már a színházból való kilépéskor jobb volt elfelejteni. Az őszinteség, az eredetiség, a tehetség és a szív, ami a leginkább megragadott, s a rutinériával lehetett a leginkább kihozni a béketűrésemből.

Ennyi *entrée* után következze az indokolás. Az első konklúzióm, hogy az elmúlt évadokhoz képest inkább jó adaptációk, parafázisok születtek, s kevés új magyar dráma. A második, hogy a határon kívüli magyar színházakban és a függetlenekben arányában több figyelemre érdemes előadás készült. A harmadik, hogy az ezerszer átkozott Nemzeti Színház nem csak Jordán Tamás szerint zárt sikeres évadot. A negyedik, hogy van néhány folyamatos jó formát mutató rendezőnk (mint Vidnyánszky, Zsámbéki, Ascher, Bagossy, Schilling), és van, aki ritkán szól, de akkor nagyon (mint Szász). Az ötödik, hogy Fullajtár Andrea Médeiája számomra elsőprő erejű volt, olyan katartikus élményben részesítetett, mely ritkán adatik. És sajnálom, hogy a sok jó női alakítás között nem

választhattam az első háromba Vári Éváét, Básti Juliét, Börcsök Enikőét, Udvaros Dorottyáét, a sepsiszentgyörgyi Kicsid Gizelláét vagy a beregszászi Szűcs Nelliét. A hatodik, hogy Szervét Tibor azért lett az első az egyenlők között, mert IV. Henriként egymaga tett izgalmassá egy előadást. Nem az elsőt az utóbbi években. Csakúgy, mint Kulka, Máté, Alföldi, Mácsai, László Zsolt, Fekete Ernő vagy a beregszászi Trill Zsolt. A hetedik, hogy Kentaur az elmúlt évadban két díjazásra érdemes díszletet tervezett (*Az ügynök halála*, *Az operaház fantomja*), és nálam mégis „csak” a negyedik. A nyolcadik, hogy azért neveztem a hajdani Máté-tanítványokat a legígéretesebb pályakezdő kategóriájában, mert az indulásuktól eltelt két évben volt lehetőségük bizonyítani, és szerepformálásaik tehetségükről árulkodtak. A kilencedik, hogy szeretnék egy citromdíjat ítélni az általam sokra tartott Valló Péternek vígszínházi félrelépéseiért. A tizedik, hogy *mea culpáznom* kell az érintetteknek azért, mert nem láttam elég gyermek- és ifjúsági előadást. Ígérem, jövőre fontosságuknak kijáró megkülönböztetett figyelemmel kísérem ezeket, s így legalább lélekben visszafiatalodhatom.

DÖMÖTÖR ADRIENNE

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – KISS CSABA: VILÁGTALANOK
- **A legjobb előadás:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás) – III. RICHÁRD (Nemzeti Színház, rendezte: Valló Péter)
- **A legjobb rendezés:** SÁRGA LILÍOM (Nemzeti Színház, rendezte: Mohácsi János) – MURLIN MURLO (Szabadkai Népszínház, rendezte: Hernyák György) – HÉT-KÖZNAPI ÖRÜLETEK (Kamra, rendezte: Gothár Péter)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** COMMEDIA DELL'ARTE (Kamra, rendezte: Bozsi Yvette) – A GAZDAG SZEGÉNYEK (Komárom, rendezte: Schlinger András) – A DZSUNGEL KÖNYVE (Újvidéki Művészeti Akadémia, rendezte: Puskás Zoltán)
- **A legjobb független színházi előadás:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – KÉZDI IMOLA (*Woyzeck*, Kolozsvár) – BÖRCSÖK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** VICEI NATÁLIA (*Murlin Murlo*, Szabadkai Népszínház) – ENYEDI ÉVA (*A sütemények királynője*, Székéné, Pintér Béla Társulat) – KERESKES ÉVA (*Sirály*, Örkény István Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** DOLMÁNY ATTILA (*Világtalanok*, Budapesti Kamaraszínház) – MÁCSAI PÁL (*Odüsszeusz Tours*, Örkény István Színház) – HARKÁNYI ENDRE (*Pisti a vérzivatarban*, Vígszínház)
- **A legjobb díszlet:** SÁRGA LILÍOM (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – MURLIN MURLO (Szabadkai Népszínház, tervezte: Szilágyi Nándor)
- **A legjobb jelmez:** III. RICHÁRD (Nemzeti Színház), ADRIENNE (Kecskemét), tervezte: Benedek Mari – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi) – WOYZECK (Kolozsvár, tervezte: Valentin Codoiu)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HAJDUK KÁROLY (számos Katona József színházi alakításáért, legutóbb: *Így él a világ*, Witzingham) – FERENC ÁGOTA (számos újvidéki előadásban nyújtott alakításáért; legutóbb: *A dzsungel könyve*, Csil) – KERESZTES TAMÁS (a *Ledarálnakeltüntem* főszerepéért, Kamra)

- **Különdíj:** az *M vagy mégsem* című előadás (Nyíregyháza) SZEREPLOGÁRDÁJA a csapatmunkájáért – KOVÁCS MÁRTON a *Sárga liliom* (Nemzeti Színház) zenéjéért – VAVA STEFANESCU a *Woyzeck* (Kolozsvár) koreográfiájáért

GABNAI KATALIN

Színház- és Filmművészeti Egyetem

- **A legjobb új magyar dráma:** PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRALYNŐJE – KISS CSABA: VILÁGTALANOK
- **A legjobb előadás:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – KISVÁROSI LADY MACBETH (Magyar Állami Operaház, rendezte: Vidnyánszky Attila) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Mihai Măniutiu) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – VOLT EGYSZER EGY CSAPAT (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás)
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRALYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** TÖBBSINCS KIRÁLYFI (Soltis Lajos Színház, rendezte: Somogyi István)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCSÖK ENIKŐ (*Adrienne*, Katona József Színház, Kecskemét) – KOVÁTS ADÉL (*Cseresznyés kert*, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház és Anna Karenina, Budapesti Kamaraszínház) – BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár) – EPERJES KÁROLY (*Völégény*, Új Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** MOLNÁR PIROSKA (*A Macskalápon*, Nemzeti Színház) – BOZÓ ANDREA (*Éjjeli menedékhely*, Eger) – EGRI MÁRTA (*Othello*, Szolnok)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HONTI GYÖRGY (*Tempetői, A negyedik kapu*, Tatabánya–Nyíregyháza) – GYABRONKA JÓZSEF (*Feketeország, Kasimir és Karoline*, Krétakör Színház) – VAJDAI VILMOS (*Commedia dell' arte; Hétköznapi örületek*, Kamra)
- **A legjobb díszlet:** VOLT EGYSZER EGY CSAPAT (Madách Színház, tervezte: Kentaur) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – A SÜTEMÉNYEK KIRALYNŐJE (Pintér Béla Társulat, tervezte: Horgas Péter)
- **A legjobb jelmez:** ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi) – A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG (Budapesti Operettszínház, tervezte: Túri Erzsébet) – KAVIÁR (József Attila Színház, tervezte: Schaffer Judit)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** NAGY SÁNDOR (*Volt egyszer egy csapat*, Madách Színház) – SZEMENYEI JÁNOS (*Volt egyszer egy csapat*, Madách Színház) – VASS TERÉZ (Vizsgaelőadások, módszertani bemutatók)
- **Különdíj:** TIHANYI ÁKOS (*Volt egyszer egy csapat* – koreográfia, Madách Színház) – PARTI NAGY LAJOS (*Farsang-fordítás*, Nemzeti Színház)

Nem maradhat említetlenül Stohl András és Csoma Judit nagyszerű alakítása az ingoványosra sikeredett *A Macskalápon*ban, Máté Gábor rendkívül összetett Iaszónja a Katona *Médeia*-jában, Csomós Mari varázslatos anyafigurája, Varga Zoltán és Tóth Ildikó remeklése a tatabányai *Szerelemben*. Eseménynek számít Szervét Tibor rendező nélküli iszonyú erőfeszítése a *IV. Henrikben*, Pető Kata színre lépése a házi fogyasztásra készült, igen kedves, kaposvári *Lili bárónőben*, s a csúcsformában lévő Po-

gány Judit rémséges öregasszonya a trafóbeli Tolsztoj-darabban s könnyed komédiázása az angyalföldi bohózatban.

Az évad izgalmas alakításainak sorában van Alföldi Róbert szolnoki Jagója, Horváth Zsuzsa mint külkerületi Kurázi, Botos Éva mint a Paulay Ede utcai *Völégény* házitündére, Batori Éva, Vidnyánszky *Kisvárosi Lady Macbeth*-jének címszereplője az Operában, s bemutatásra került egy igazából meg sem született előadás, a különös szépségű *Pentheszileia*-torzó, Zsótér Sándor rendezésében.

Erőt és szabadságot mutatott az *Odüsszeusz Tours* félig készen is érdekes kavardása s az elsősorban hisztérikus gátlástalanságból építkező s előjel nélküli végeredményt adó *Ledarálnakeltüntem* a Kamrában. Iskolapélida szakmai odaadásból a *Commedia dell' arte* előadásának csapatmunkája s rendezői mindentudásból a Gothár Péter által összefogott *Hétköznapi örületek* ugyanott. Az évad elejét meghatározó előadás volt a Nemzeti színpadán az ötletektől nehéz, de túlkelten is tartalmas, Mohácsi János rendezte *Sárga liliom*.

Ritka öröm volt hallani Molnár Piroška remekül fölkészített, Petőfi *Úti leveleket* mondó elsős egyetemistáit a Rákóczi úti vizsgán s Hernyák György neveltjeit a Szabadkai Népszínház *Murlin Murlo* című előadásában.

Végül szólni kell még valamiről. Az elmúlt évadban nagy nyilvánosság előtt, nagy nyarreményekért mondtak verset színművészek. Rettentő dolgok történtek. A testre koncentráló kortárs színház rendezője ilyenkor nem segít. A versmondást undorral eltolja magától, vagy bohóckodássá, jobb esetben televíziós furcsalkodássá silányítja. Az elmúlt évad megmutatta, mit tart ma színészeink jelentős része versmondásnak. Valami olyasmit, amiben föl se tűnik a külső-belső káosz, a jelenléthiány, sőt, jutalmat kap a zavarodott tekintet, a hiteltelenség s a fájón elbutult szó. Ezért is olyan fontosak a Katona József Színház Sufnijának remek verses estéi.

A legjobb férfi főszereplő: Kulka János a III. Richárdban (Gaszó Györggyel)

Köncz Zsuzsa, felvétele



JÁSZAY TAMÁS

Criticaí Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE – FORGÁCH ANDRÁS: HALNI JÓ!
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – TÓTÉK (Beregszász–Gyula, rendezte: Vidnyánszky Attila)
- **A legjobb rendezés:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – NÉGEREK (Bárka, rendezte: Balázs Zoltán)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** SÁRGA LILIAM (Nemzeti Színház, rendezte: Mohácsi János) – KISVÁROSI LADY MACBETH (Magyar Állami Operaház, rendezte: Vidnyánszky Attila)
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla) – RÓKATÜNDÉREK (Goda Gábor Társulata, rendező-koreográfus: Goda Gábor) – TÜZES ANGYAL (Bozsik Yvette Társulat, koreográfus: Bozsik Yvette)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCsök ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – KÉZDI IMOLA (*Woyzeck*, Kolozsvár)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár) – KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – TRILL ZSOLT (*Tóték*, Beregszász–Gyula)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – LÁZÁR KATI (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház) – KERESKES ÉVA (*Sirály*, Örkény Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MAKRANCZI ZALÁN (*Adrienne*, Kecskemét) – VÁTA LORÁND (*Othello*, Sepsiszentgyörgy) – HATHÁZI ANDRÁS (*Woyzeck*, Kolozsvár)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – ADRIENNE (Kecskemét), PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház), tervezte: Ambrus Mária – SÁRGA LILIAM; A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt)
- **A legjobb jelmez:** NÉGEREK (Maladype Színház–Bárka Színház); PELLÉAS ÉS MÉLISANDE (Bárka Színház), tervezte: Gombár Judit – ADRIENNE (Kecskemét); PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház); ODÜSSZEUSZ TOURS (Örkény István Színház), tervezte: Benedek Mari – MÉDEIA; ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS – HAJDUK KÁROLY
- **Különdíj:** SÁRY LÁSZLÓ a *Négerék* zenéjéért – SZABÓ GYÖRGY a Trafó *Határeset*-sorozatáért

KARSAI GYÖRGY

Színház- és Filmművészeti Egyetem

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – MOHÁCSI JÁNOS: SÁRGA LILIAM – BODÓVINNAI: LEDARÁLNAKELTÜNTEM
- **A legjobb előadás:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) és MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – A NEGYEDIK KAPU (Tatabánya–Nyíregyháza, rendezte: Novák Eszter) és SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)



Walter Péter felvétele

A legjobb női mellékszereplő: Balogh Erika az *Adrienne*-ben (Fazakas Gézával)

- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs) – LILI BÁRÓNÓ (Kaposvár, rendezte: Babarczy László)
- **A legjobb független színházi előadás:** KARC (Szabó Réka D. C.) – A CSALÁD (PONT Színház, rendezte: Keszég László) – CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs)
- **A legjobb gyerekelőadás:** DIÓTÖRŐ (Színművészeti Egyetem–Nemzeti Színház, Jordán–Lukács-osztály)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – HÁMORI GABRIELLA (*Yvonne, burgundi hercegnő*, Kecskemét; *Sirály*, Örkény István Színház) – ENYEDI ÉVA (*A sütemények királynője*, Pintér Béla Társulat)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*; *Anna Karenina*; *A macskalápon*) – PÁLFFY TIBOR (*Othello*; *Jóembert keresünk*; *Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház) és KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltüntem*, Kamra)
- **A legjobb női mellékszereplő:** CSOMÓS MARI (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – ÓNODI ESZTER (*Ledarálnakeltüntem*, Kamra; *Szombathelyi pajzanságok*) – KICSID GIZELLA és PÉTER HILDA (*Othello*; *Jóembert keresünk*; *Médeia*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** GYABRONKA JÓZSEF (*Feketeország*, Krétakör Színház) – VARGA ZOLTÁN (*...és már senki sem, Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – EPRES ATTILA (*Vaknyugat*, Vigszínház; *Halni jól*, Stúdió „K”; *IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb díszlet:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház, tervezte: Ambrus Mária) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – A FILLÉRES OPERA (Örkény István Színház, tervezte: Horesnyi Balázs)
- **A legjobb jelmez:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház) és A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, tervezte: Benedek Mari) – MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy, tervezte: Iuliana Vislan) – SZEGET SZEGGEL (Nyíregyháza, tervezte: Földi Andrea)

- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltűntem*, Kamra) – GIDRÓ KATINKA (*Rómeó és Júlia*, Kecskemét; *Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – LAJOS ANDRÁS (*Pisti a vérzivatarban* és *A kávéház*, Vígyszínház)
- **Különdíj:** BODOLAY GÉZA a legjobb előadás–zene összeállításért (*Rómeó és Júlia*, Kecskemét) – ASCHER TAMÁS–NOVÁK ESZTER *Karácsonyi koncert* című előadása a Színművészeti Egyetemen – PUSKÁS TAMÁS a Vidám Színpad arculatának megváltoztatására tett lépéseitért

KOLTAI TAMÁS

Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – FORGÁCH ANDRÁS: HALNI JÓ! – BODÓ VIKTOR–VINNAI ANDRÁS: LEDARÁLNAKELTŰNTEM
- **A legjobb előadás:** ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás) – MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Mihai Măniutiu) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** VOLT EGYSZER EGY CSAPAT (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás) – A SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG (Budapesti Operettszínház, rendezte: Böhm György) – LILI BÁRÓNÓ (Budapesti Operettszínház, rendezte: Béres Attila)
- **A legjobb független színházi előadás:** HEDDA GABLER (Artéria Színház Társaság, rendezte: Baráthy György) – YVONNE, BURGUNDI HERCEGNŐ (Szív Kamara Stúdiószínház, rendezte: Horváth Klára) – MIRAD, EGY FIÚ BOSZNIÁBÓL (R. S. 9. Stúdiószínház, rendezte: Balogh Rodrigó)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** BICSKEI ZSUZSANNA és FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy és Katona József Színház) – HÁMORI GABRIELLA (*Yvonne, burgundi hercegnő*, Kecskemét) – BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – PÁLFFY TIBOR (*Othello*, Sepsiszentgyörgy) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – KICSID GIZELLA (*Jóembert keresünk*, Sepsiszentgyörgy) – BODNÁR ERIKA (*Így él a világ*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** VÁTA LORÁND (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – KOVÁCS ZSOLT (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár) – GYURICZA ISTVÁN (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár)
- **A legjobb díszlet:** KHELL ZSOLT (*Így él a világ*, Katona József Színház) – ÁGH MÁRTON (*Feketeország*, Krétakör Színház) – MENCZEL RÓBERT (*A Nibelung-lakópark*, Krétakör Színház)
- **A legjobb jelmez:** SZAKÁCS GYÖRGYI (*Így él a világ*, Katona József Színház) – IULIANA VILSAN (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – GOMBÁR JUDIT (*Pelléas és Mélisandé*, Bárka Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltűntem*, Kamra)

Volt néhány jó előadás a szezonban, de csak kevéshez volt közöm. A *Feketeország* és az *Így él a világ* azért a legjobb (az én számomra), mert pontosan ezt gondolom a világról, és pontosan így, részint ezzel az elegánsan epatirozó (*Feketeország*), részint ezzel az elegánsan cinikus melléközöngével (*Így él a világ*). Mindkét előadás szakmailag is perfekt, míg az összes többit távolról sem látom annak. Érdekes a két *Médeia*. Zsámbéki számára még létezik a hét-

köznapokra leigazított mitológiai tragédia, következőképp érvényes a transzcendens istenítélet; Măniutiu szerint a világ annyira rohad, hogy nem érdemes rajta bosszút állni (pláne nem úgy, hogy én is tönkremenjek bele), egyszerűen ki kell cseszni vele. Tettszik a gondolat, a fölfogás, és tetszik, hogy a förtelmes valóság rituálisan jelenik meg.

KOVÁCS DEZSÓ

Kritika

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Mihai Măniutiu) – MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – TÓTH ILDIKÓ (*A negyedik kapu*, Tatabánya–Nyíregyháza; *Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** ÓNODI ESZTER (*Ledarálnakeltűntem; Commedia dell' arte; Így él a világ*, Kamra/Katona József Színház) – KERÉKES ÉVA (*Sirály*, Örkény István Színház; *Így él a világ*, Katona József Színház) – TAKÁCS KATALIN (*Szentiván-éji álmom*, Új Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** NAGY VIKTOR (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár) – HETEY LAJOS (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – DÉVAI BALÁZS (*Othello*, Szolnok)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt)
- **A legjobb jelmez:** LEDARÁLNAKELTŰNTEM; COMMEDIA DELL' ARTE (Kamra, tervezte: Berzsényi Krisztina)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** –
- **Különdíj:** GILGAMES (Kamra, rendezőtanár: Illés Györgyi)

METZ KATALIN

Magyar Nemzet

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – TÓTH ILDIKÓ (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) és HÁMORI GABRIELLA (*Sirály*, Örkény István Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Színház)

- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – NAGY MARI (*Három nővér*, Új Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** EPERJES KÁROLY (*Szentivánéji álom*; *Völegény*, Új Színház) – HIRTLING ISTVÁN (*Három nővér*, Új Színház)
- **A legjobb díszlet:** CSERESZNYÉSKERT (Radnóti Miklós Színház, tervezte: El Kazovszkij) – SZENTIVÁNÉJI ÁLOM (Új Színház, tervezte: Szergej Maszlobojcsikov) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente)
- **A legjobb jelmez:** SZENTIVÁNÉJI ÁLOM (Új Színház, tervezte: Balla Ildikó)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltüntem*, Kamra)
- **Különdíj:** –

NÁNAY ISTVÁN

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – FORGÁCH ANDRÁS: HALNI JÓ! – NÉMETH GÁBOR: TÚL AZ EGÉSZEN
- **A legjobb előadás:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter) – MURLIN MURLO (Szabadka, rendezte: Hernyák György)
- **A legjobb rendezés:** NÉGEREK (Bárka Színház, rendezte: Balázs Zoltán) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Katona József Színház, rendezte: Bodó Viktor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A LÁTSZAT DZSAL (Eger, rendezte: Csizmadia Tibor) – A DZSUNGEL KÖNYVE (Újvidék, rendezte: Puskás Zoltán) – FEKETE PÉTER (Újvidék, rendezte: Seress Zoltán)
- **A legjobb független előadás:** TRANZIT (TranzDanz, rendező-koreográfus: Kovács Gerzson Péter) – A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – RÓKA-TÜNDÉREK (Artus Színház–Nemzeti Táncszínház, rendezte: Goda Gábor)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – A CSODAFORRÁS (Csíkszereda, rendezte: Budaházi Attila)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – ZARNÓCZAI GIZELLA (*Barbara L.*, Thália Szín-

ház– Szkéné Színház; *Bál*, Bozsik Yvette Társulat)

- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház; *Anna Karenina*, Budapesti Kamaraszínház) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik és Tóték*, Radnóti Színház) – VARGA ZOLTÁN (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb női mellékszereplő:** OROSZ MELINDA (*Tóték*, Beregszász) – MOLNÁR GIZELLA (*Jóembert keressünk!*, Sepsiszentgyörgy) – HOMONNAI KATALIN (*Halni jól; Kelekótya Jonathán; Csódsicsergő*, Stúdió „K”)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HATHÁZI ANDRÁS (*Woyzeck*, Kolozsvár) – GYÓRFFY ANDRÁS (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – GANTNER ISTVÁN (*Bál*, Bozsik Yvette Társulat)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház); ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Khell Zsolt) – MURLIN MURLO (Szabadka, tervezte: Szilágyi Nándor)
- **A legjobb jelmez:** PENTHESZILEIA, III. RICHÁRD és A MESTER ÉS MARGARITA (Nemzeti Színház); ADRIENNE (Kecskemét); A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Szkéné Színház) tervezte: Benedek Mari – OTHELLO és JOÉMBERT KERESÜNK! (Sepsiszentgyörgy, tervezte: Dobre-Kóthay Judit) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Katona József Színház, tervezte: Berzsényi Krisztina)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltüntem; Puntilla úr és szolgálója, Matti; Így él a világ*, Katona József Színház) – PÁLFI ERVIN (*Murlin Murlo*, Szabadka) – TÓTH ORSOLYA (*Pentheszileia*, Nemzeti Színház)
- **Különdíj:** BICSKEI ZSUZSA az *Asszonytánc* című szólóelőadásáért – BÁNYAI TAMÁS a fénytervezéseiért – SÁRY LÁSZLÓ a *Négerék* zenéjéért

A korábbiaknál jóval kevesebb (harmincnégy budapesti, huszonhat vidéki, huszonhat határon túli, hét külföldi, tíz báb- és gyerek-, valamint ötvenkilenc független, főiskolás, illetve újránzett) előadás alapján szavaztam, ennek ellenére idén is néhány kategóriában háromnál több díjra érdemes teljesítményt találtam.

A látott előadások közül mindenekelőtt Zsámbéki Gábor *Médeiáját* (Katona József Színház), Alföldi Róbert két rendezését, *Az ügynök halálát* (Thália Színház) és a *Három nővért* (Új Színház), Mundruczó Kornél *A Nibelung-lakópark III.-ját* és Schilling Árpád *Feketeországot* (Kréta Kör Színház), Vidnyánszky Attila *Tótékját* (Beregszász) és *Kisvárosi Lady Macbethjét* (Magyar Állami Operaház), Novák Esztertől *A negyedik kaput* (Tatabánya), Máté Gábor

A legjobb férfi mellékszereplő: Máté Gábor a Médeiában

Koncz Zsuzsa felvétele



Éjjeli menedékhelyét és Béres Attila *Oidipusz királyát* (Eger), Zsótér Sándor *Adrienne-jét* (Kecskemét), Balázs Zoltán *Pelléas és Mélisande-ját* (Bárka Színház), Gothár Péter *Hétköznapi örületekét* (Kamra), Horváth Csaba koreográfiáját, a *Négy évszakit* (Közép-Európa Táncszínház–Nemzeti Táncszínház), Fodor Tamás *Halni jó!*-ját (Stúdió „K”), Szabó Mátétól *Az arab éjszakát* (Marosvásárhely), illetve az orosz Szergej Maszlobojcsikov *Szentivánéji álmóját* (Új Színház) és a román Mihai Măniutiu *Woyzeckjét* (Kolozsvár) tartom az évad megkülönböztetetten értékes produkciójának.

Ha lehetne, a színészek közül díjaznám még – többek között – Básti Julit (*A Macskalápon*), Vicei Natáliát (*Kés a tyúkban*, *Murlin Murlo*), Péter Hildát (*Othello*, *Jóembert keresünk!*), Csomós Marit (*Szerelem, Tóték*), Takács Katit (*Három nővér*, *Szentivánéji álom*), Tóth Ildikót (*Szerelem, A negyedik kapu*), Györgyi Annát és Timár Évát (*Anna Karenina*), Pesitz Mónikát (*Murlin Munro*), Szoták Andreát (*Mese a halott cárkisasszonyról*), Szűcs Nellit (*Tóték*), Kézdí Imolát (*Woyzeck*), Tokai Andreát (*Ibusár*), illetve László Zsoltot (*Pentheszileia, A Mester és Margarita*), Trill Zsoltot (*Tóték*), Bogdán Zsoltot (*Woyzeck*), Végvári Tamást (*A filléres opera, Sirály*), Epres Attilát (*Halni jó! Vaknyugat*), Kaszás Gergőt (*Éjjeli menedékhely, A látszat dzsál*), Bodrogi Gyulát (*Az ügynök halála*), Máté Gábort (*Médeia*), Pálffy Tibort (*Othello, Jóembert keresünk!*).

A muzikusok és tervezők közül pedig Tallér Zsófia (*Anna Karenina*, *Stuart Mária, Hétköznapi örületek*), Kovács Márton (*Sárga liliom*), Lázár Zsigmond (*Szerelem*), Kiss Ferenc (*A negyedik kapu*) színpadi zenéjét, Ambrus Mária (*Pentheszileia, Adrienne*), Khell Csörsz (*Médeia*), Zeke Edit (*Szerelem, A negyedik kapu, Anna Karenina*), Füzér Anni (*Sirály, Hajszál híján, IV. Henrik*), Gombár Judit (*Négerék, Pelléas és Mélisande*), Szakács Györgyi (*Így él a világ, Médeia*), Horgas Péter (*A sütemények királynője, Éjjeli menedékhely*), Horesnyi Balázs (*Farsang*), Szegő György (*Halni jó!*) díszleteit és/vagy jelmezeit emelném ki.

S nem mellékesen Verébes Istvánnak a határon túli színházaknál végzett színészpédagógiai munkáját és Ungár Juliának Zsótér Sándor mellett betöltött alkotó dramaturgiai szerepét is díjjal ismerném el.

SÁNDOR L. ISTVÁN

Ellenfény

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** A NEGYEDIK KAPU (Tatabánya–Nyíregyháza, rendezte: Novák Eszter) – SÁRGA LILIAM (Nemzeti Színház, rendezte: Mohácsi János) – HAJSZÁL HÍJÁN (Nyíregyháza, rendezte: Forgács Péter)
- **A legjobb rendezés:** A NEGYEDIK KAPU (Tatabánya–Nyíregyháza); SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad); CSAK ÚGY (Honvéd Kamaraszínház), rendezte: Novák Eszter – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra), M VAGY MÉGSEM (Nyíregyháza), rendezte: Bodó Viktor – HÉTKÖZNAPI ÖRÜLETEK (Kamra), TÓTÉK (Radnóti Miklós Színház), rendezte: Gothár Péter
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb független színházi előadás:** NAGYVÁROSI IKONOK (Közép-Európa Táncszínház, rendező-koreográfus: Horváth Csaba) – A NIBELUNG-LAKÓPARK (Krétakör Színház, rendezte: Mundruczó Kornél) – COMMEDIA DELL' ARTE (Bozsik Yvette Társulat, Kamra, rendező-koreográfus: Bozsik Yvette)
- **A legjobb gyerekelőadás:** AZ APUKA, AKI NEM TALÁLT HAZA (Kolibri Színház, rendezte: Novák János) – MESÉK A TŰLPARTRÓL (Kerekasztal Színházi Nevelési Központ, rendező-tanár: Kaposi László) – SZERELMESEK (Vaskakas Bábszínház, rendezte: Krzysztof Rau)
- **A legjobb női főszereplő:** BÖRCSÖK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – TÓTH ILDIKÓ (*Szerelem*, Tatabánya–Vidám Színpad)

- HÁMORI GABRIELLA (*Yvonne, burgundi hercegnő*, Kecskemét)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KOVÁCS ZSOLT (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár) – ZNAMENÁK ISTVÁN (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár) – GYURICZA ISTVÁN (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár)
- **A legjobb női mellékszereplő:** LÁZÁR KATI (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház) – SZORCSIK KRISZTA (*Helge élete*, Bárka)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SERESS ZOLTÁN (*Helge élete*, Bárka) – HUNYADKÜRTI GYÖRGY (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár) – HOLLÓSI FRIGYES (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – SÁRGA LILIAM (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt) – A FILLÉRES OPERA (Örkény István Színház, tervezte: Horesnyi Balázs)
- **A legjobb jelmez:** A FILLÉRES OPERA (Örkény István Színház), SÁRGA LILIAM (Nemzeti Színház), tervezte: Remete Kriszta – A NEGYEDIK KAPU (Tatabánya–Nyíregyháza, tervezte: Zeke Edit) – HAJSZÁL HÍJÁN (Nyíregyháza, tervezte: Füzér Anni, Kovalcsik Anikó)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS
- **Különdíj:** KÁRPÁTI PÉTER drámakötetért – Az ÖRKÉNY SZÍNHÁZ merész, újító szellemű évadjáért – A KORTÁRS DRÁMAFESZTIVÁL idei programjaiért

SÓREGI MELINDA

Kontextus

- **A legjobb új magyar dráma:** PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE – TASNÁDI ISTVÁN: PARAVARIETÉ
- **A legjobb előadás:** MURLIN MURLO (Szabadkai Népszínház, rendezte: Hernyák György) – MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy) és WOYZECK (Kolozsvár), rendezte: Mihai Măniutiu
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Sepsiszentgyörgy) és WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – HELGE ÉLETE (Bárka Színház, rendezte: Czajlik József)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** NÉGEREK (Maladype Társulat–Bárka Színház, rendezte: Balázs Zoltán) – A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** BICSKEI ZSUZSANNA (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – TÓTH ILDIKÓ (*A negyedik kapu*, Tatabánya–Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár)
- **A legjobb női mellékszereplő:** VICEI NATÁLIA (*Murlin Murlo*, Szabadkai Népszínház) – MÁRTON ESZTER (*Paravarieté*, Kaposvár) – PRÉGITZER FRUZZSINA (*A chioggiai csetepaté*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SZABÓ TIBOR (*Lakodalom*, Gyergyószentmiklós; *Othello*; *Médeia*, Sepsiszentgyörgy), HUNYADKÜRTI GYÖRGY (*A maratonfutók tiszteletkört futnak*, Kaposvár)
- **A legjobb díszlet:** WOYZECK (Kolozsvár, tervezte: Mihai Constantin Ranin) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Khell Csörsz) – FABULA (Bárka Színház, tervezte: Mezei Kinga)
- **A legjobb jelmez:** –
- **A legígéretesebb pályakezdő:** BODOLAY BALÁZS (*A negyedik nővér*, Marosvásárhely)
- **Különdíj:** SÁRY LÁSZLÓNAK a *Négerék* zenéjéért

STUBER ANDREA

- **A legjobb új magyar dráma:** TASNÁDI ISTVÁN: PARAVARIETÉ – TEREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE

- **A legjobb előadás:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb rendezés:** OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – HALLELUJA (Eger, rendezte: Anger Zsolt) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** TÓTEK (Beregszász–Gyula, rendezte: Vidnyánszky Attila) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – HELGE ÉLETE (Kecskemét, rendezte: Tóth Miklós)
- **A legjobb független színházi előadás:** FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – HEDDA GABLER (Artéria, rendezte: Baráthy György) – A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** AZ APUKA, AKI NEM TALÁLT HAZA (Kolibri Színház, rendezte: Novák János) – KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – POKORNY LIA (*Völégény*, Új Színház) – TOKAI ANDREA (*Ibusár*, Temesvár)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár) – KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház; *Anna Karenina*, Budapesti Kamaraszínház) – MÉSZÁROS MÁTÉ (*Halleluja*, Eger)
- **A legjobb női mellékszereplő:** CSONKA SZILVIA (*Kurázi mama*, Gózon Gyula Kamaraszínház; *Tótek*, Radnóti Miklós Színház) – BALSAI MÓNICA (*Hazatérés Dániába*, Győr) – G. ERDÉLYI HERMINA (*Csirkefej*; *Tragoedia*, Szabadka)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** VARGA ZOLTÁN (*Szerelmem*, Tatabánya–Vidám Színpad) – SCHNEIDER ZOLTÁN (*Cse-resznyéskert*, Radnóti Miklós Színház) – BAJOMI NAGY GYÖRGY (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb díszlet:** KASIMIR ÉS KAROLINE (Krétakör Színház, tervezte: Volker Thiele) – LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – CYRANO (Pécs, tervezte: Horgas Péter)
- **A legjobb jelmez:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház, tervezte: Benedek Mari) – FABULA (Bárka Színház, tervezte: Janovics Erika) – II. JÓZSEF (Komárom, tervezte: Gadus Erika)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HAJDUK KÁROLY – GIDRÓ KATALIN – TELEKES PÉTER
- **Különdíj:** a legjobb színházi zenéért: KOVÁCS MÁRTON (*Sárga liliom*, Nemzeti Színház) – MEZEI SZILÁRD (*Fabula*, Bárka Színház)



Schiller Kata felvétele

A legjobb jelmez: Így él a világ. Tervezte: Szakács Györgyi

Százkilencven színházi este (éjszaka, délelőtt, délután) van mögöttem a 2004. július 1. és 2005. június 30. közötti időszakból. (Itt jegyzem meg, hogy azokat az előadásokat, amelyekről kritika vagy pontozás formájában nem publikálok véleményt, nem feltétlenül nézem végig. Előfordul, hogy a szakmai érdeklődésem maradéktalanul kielégül a szünetig.)

Akikre még szívesen szavaztam volna, de már nem érkeztek be a keretbe: Szervét Tibor a *IV. Henrik*-ben, Szűcs Nelli a beregszászi *Tótek*-ben, Gyöngyössy Katalin a győri *Sógornők*-ben és Gulyás Sándor a székesfehérvári *Illusztráció*-ban nyújtott alakításáért.

SZÁNTÓ JUDIT

Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** KISS CSABA: VILÁGTALANOK
- **A legjobb előadás:** ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás) – SIRÁLY (Örkény István Színház, rendezte: Mácsai Pál)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – III. RICHÁRD (Nemzeti Színház, rendezte: Valló Péter) – HÁROM NŐVÉR (Új Színház, rendezte: Alföldi Róbert)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** –
- **A legjobb független színházi előadás:** NÉGEREK (Maladype Színház–Bárka Színház, rendezte: Balázs Zoltán) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – HÁMORI GABRIELLA (*Sirály*, Örkény István Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** TRILL ZSOLT (*Tótek*, Beregszász–Gyula) – SZERVÉT TIBOR (*IV. Henrik*, Radnóti Miklós Szín-

ház) – KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház)

- **A legjobb női mellékszereplő:** KERESKES ÉVA (*Így él a világ*, Katona József Színház) – FÜR ANIKÓ (*A filléres opera*, Örkény István Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** RÁBA ROLAND (*Kasimir és Karoline*, Krétakör Színház) – MÁTÉ GÁBOR (*Médeia*, Katona József Színház) – DOLMÁNY ATTILA (*Világtalanok*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb díszlet:** HÁROM NŐVÉR (Új Színház, tervezte: Kentaur) – PELLÉAS ÉS MÉLISANDE (Bárka Színház, tervezte: Gombár Judit) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Khell Csörsz)
- **A legjobb jelmez:** NÉGEREK (Maladype Színház–Bárka Színház), PELLÉAS ÉS MÉLISANDE (Bárka Színház, tervezte: Gombár Judit) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HAJDUK KÁROLY (több szerepéért a Katona József Színházban)
- **Különdíj:** MESÉS GÁSPÁR (*A Legyek Ura*, Bárka Színház)

SZÚCS KATALIN ÁGNES

Critikai Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – PINTÉR BÉLA: A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE
- **A legjobb előadás:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniuțiu) – MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – SÁRGA LILIAM (Nemzeti Színház, rendezte: Mohácsi János)

- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** COMMEDIA DELL'ARTE (Kamra, rendezte: Borszik Yvette) – A GAZDAG SZÉGENYIEK (Komárom, rendezte: Schlanger András) – VOLT EGYSZER EGY CSAPAT (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás)
- **A legjobb független színházi előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla társulat, rendezte: Pintér Béla) – NÉGEREK (Maladype Színház–Bárka, rendezte: Balázs Zoltán) – CYMBELINE (R. S.9. Stúdiószínház, rendezte: Balkay Géza)
- **A legjobb gyerekelőadás:** AZ APUKA, AKI NEM TALÁLT HAZA (Kolibri Színház, rendezte: Novák János) – KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – KIRÚGBERÚG (Kolibri Színház, rendezte: Benedek Judit)
- **A legjobb női főszereplő:** BÖRCSÖK ENIKÓ (Adrienne, Kecskemét) – FULAJTÁR ANDREA (Médéia, Katona József Színház) – KÉZDI IMOLA (Woyzeck, Kolozsvár)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (Woyzeck, Kolozsvár) – KULKA JÁNOS (III. Richárd, Nemzeti Színház) – VARGA ZOLTÁN (Szerelem, Tatabánya)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BALOGH ERIKA (Adrienne, Kecskemét) – LÁZÁR KATI (Sárga liliom, Nemzeti Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HATHÁZI ANDRÁS (Woyzeck, Kolozsvár) – KOVÁCS ZSOLT (A maratonfutók tiszteletkört futnak, Kaposvár) – SZERVÉT TIBOR (Tóték, Radnóti Miklós Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTÜNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – SÁRGA LILÍOM (Nemzeti Színház, tervezte: Khell Zsolt) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Khell Csörsz)
- **A legjobb jelmez:** II. JÓZSEF (Komárom, tervezte: Gadus Erika) – MÉDEIA (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi) – ADRIENNE (Kecskemét, tervezte: Benedek Mari)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** HAJDUK KÁROLY – MAKRANCI ZALÁN – SZEMENYEI JÁNOS
- **Különdíj:** SÁRY LÁSZLÓ a *Néger*ek zenéjéért – VAVA STEFANESCU a *Woyzeck* koreográfiájáért

A szavazatok valójában nem szorulnak magyarázatra – öröm volt hezitálni, hogy a *Woyzeck*et vagy a *Médiát* soroljam-e első helyre legjobb előadásként, másként elementáris erejű ugyanis mindkettő, előbbi mellett számomra a döbbenetes zsigeri hatás szólt; miként az általam megjelölt rendezések mellett is nyomós érveim vannak, itt is nehezítve a sorrendállítást –, inkább azokat az értékeket érdemes még megemlíteni, amelyek nem szerepelnek közöttük,

de amelyeket mégis fontosnak vagy figyelemre méltónak tartok az elmúlt évadban.

A Katona József Színház minden produkciója ott lehetne a legyek között a minőség okán, s nemcsak a legjobb előadás vagy rendezés kategóriájában, hanem a színészi alakításokat tekintve is. E rendületlen frissességnek, társulati erőnek magyarázata lehet az olyanféle munka is, mint a Sárly Lászlóval létrehozott *Remek hang a futkosásban* vagy a posztgraduális beszédképzésből lett *Gilgames*. A Krétakör Színház társulata hasonlóképpen igen jó kondícióban van, előadásai érzésem szerint mégis a lehetőségei alatt maradtak ebben az évadban: a *Feketeország* csak a felszín karcolja, a *Kasimir és Karoline* nem jut el a darab kínálta mélységekig, a *Nibelung-lakópark* pedig inkább mint kalandszínház volt izgalmas, az egyébként lenyűgöző Térey-szöveg színpadképességét egyelőre számomra nem sikerült bizonyítania – igaz, az ellenkezőjét sem. A Radnóti Színház Gothár Péter rendezte *Tótékja* a kritikai visszhanggal ellentétben számomra egy érvényes értelmezése a drámának, pontos színészi alakításokkal, s a *Csereasznyéskert*nek is vannak kivételes színészi erényei, mindenekelőtt Kovács Adél Ranyevszkaja-alakítása és Schneider Zoltán Lopahinja, ha összehatásban leegyszerűsítőnek tűnik is az előadás. Szervét Tibor pedig bravúros a *IV. Henrik* második felvonásában, és Csányi Sándor is remek, miközben az előadás egésze megoldatlan. Erőtlen-szép előadás a *Helge élete* a Bárkán, az Újvidékről ide szerződött Nagypál Gábor remekel benne, mi-

ként Szorcsik Kriszta is – a darab, közhe-lyessége ellenére, működik, és erőteljesen hat. S ha már határon túlról átigazolt színészek említetnek, a Szabadkai Népszínház *Murlin Murlója* is reveláció, mind a díszletet, mind a színészi játékot tekintve: Pesitz Mónika és Vicei Natália méltán kaptak a kisvárdai fesztiválon díjat alakításukért. S a sepsiszentgyörgyi *Othello* címszereplője, Pálffy Tibor, a Jagót alakító Vata Loránd és a Desdemónát játszó Kicsid Gizella, valamint Emiliaként Péter Hilda, Cassióként pedig Mátray László is igen emlékezetes. Élvezetes, szellemes előadás az Örkény Színház *Odüsszeusz Toursa*, míves munka a *Sirály* – az Örkény Színház is igazolja, amit egyébként az egri és a tatabányai is –, hogy ahol a szakmai szempontok érvényesülhetnek a színházvezetői kinevezéseknél, ott nincs baj a minőséggel. A szájaragó és teljesen fölösleges aktualizálástól eltekintve megnyerő előadás az Új Színház *Völégénye*, amelyben Eperjes Károly színészként végre ismét egykori önmaga, Pokorny Lia pedig ismét bebizonyítja, hogy előadást lehet és érdemes építeni rá. Az apró örömök, szépségek, finomságok még sorolhatók volnának, a terjedelem szorításában azonban végezetül már csak néhány felejthetetlen férfialakítást említek: magam ugyan mindenekelőtt Kovács Zsolt játékát emeltem ki *A maratonfutók tiszteletkört futnak* Keszég László rendezte, rendkívül élvezetes kaposvári előadásából, de hát a Hunyadkúrti Györggyel, Gyuricza István-nal és Znamenák Istvánnal alkotott kvar-tett egészen kitűnő.

A legjobb díszlet: Bagossy Levente színpadképe.

A legígéretesebb pályakezdő: Keresztes Tamás (Ledaráltakeltüntem)

Schiller Kata felvétele



TOMPA ANDREA
Színházi Intézet, Színház

- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK
- **A legjobb előadás:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – FEKETEORSZÁG (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor)
- **A legjobb rendezés:** PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház); ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – JÓEMBER KERESÜNK! (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocskári László) – A NEGYEDIK KAPU (Tatabánya, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb független színházi előadás:** CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs) – RÓKATÜNDÉREK (Artus, rendezte: Goda Gábor) – KARC (Szabó Réka)
- **A legjobb zenés előadás:** CSÓDCSICSERGŐ (Hólyagcirkusz Társulat, rendezte: Szőke Szabolcs)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – BICSKEI ZSUZSANNA (*Médeia*, Sepsiszentgyörgy) – PÉTER HILDA (*Jóembert keresünk*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – RÁBA ROLAND (*A Nibelung-lakópark*, Krétakör Színház) – EPRES ATTILA (*Halni jól*, Stúdió „K”)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KICSID GIZELLA (*Jóembert keresünk!*, Sepsiszentgyörgy) – BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – CSÁKÁNYI ESZTER (*Feketeország*; Kasimir és Karoline, Krétakör Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR (*Médeia*, Katona József Színház) – HATHÁZI ANDRÁS (*Woyzeck*, Kolozsvár) – TILO WERNER (*Feketeország*; *A Nibelung-lakópark*, Krétakör Színház)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – PENTHESZILEIA (Nemzeti Színház, tervezte: Ambrus Mária)
- **A legjobb jelmez:** ADRIENNE (Kecskemét, tervezte: Benedek Mari) – ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi)
- **A legjobb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltűntem*, Kamra) – TÓTH ORSOLYA (*Pentheszileia*, Nemzeti Színház) – WÉBER KATA (*A negyedik kapu*, Tatabánya–Nyíregyháza; *A negyedik nővér*, Radnóti Miklós Színház)
- **Különdíj:** PARTI NAGY LAJOS *Farsang*-fordítása (*Karnebál*)

URBÁN BALÁZS

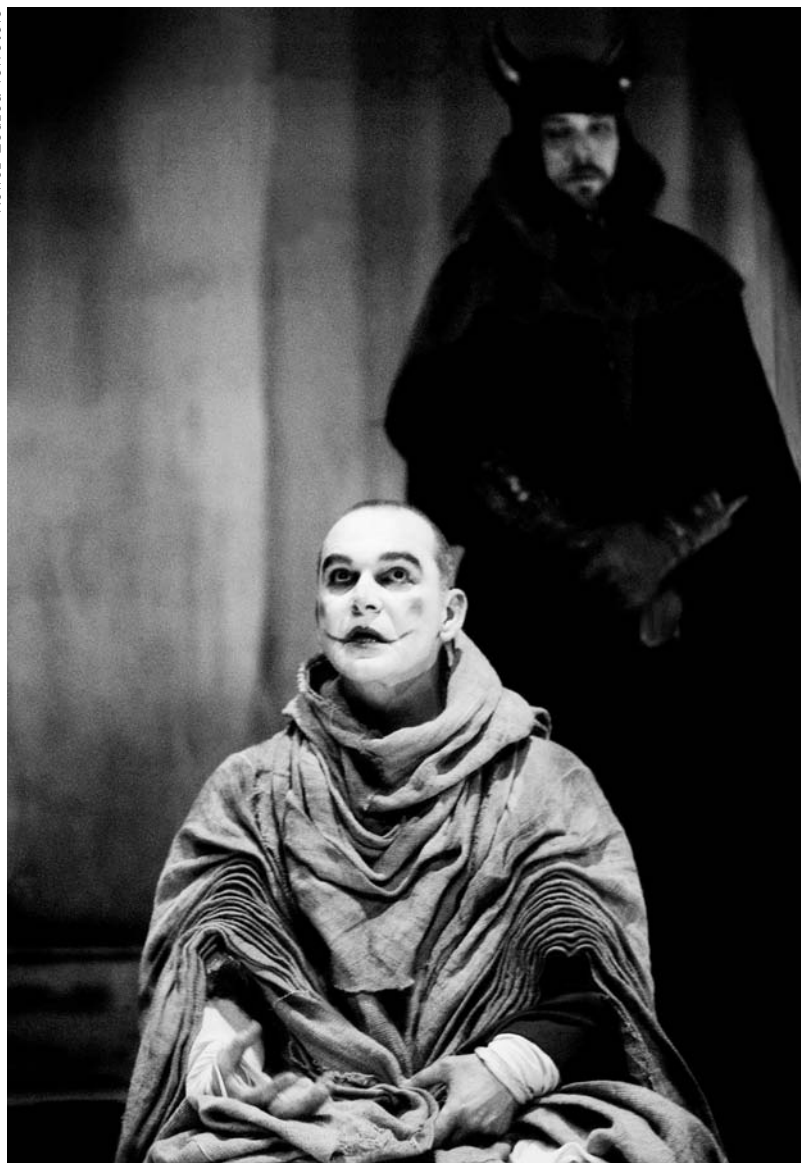
- **A legjobb új magyar dráma:** TÉREY JÁNOS: A NIBELUNG-LAKÓPARK – FORGÁCH ANDRÁS: HALNI JÓ!
- **A legjobb előadás:** WOYZECK (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, rendezte: Bodó Viktor) – A NIBELUNG-LAKÓPARK (Krétakör Színház, rendezte: Mundruczó Kornél)
- **A legjobb rendezés:** ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor) – MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbecki Gábor) – OTHELLO (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocskári László)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** VESZETT FEJSZE (Kaposvár, rendezte: Mohácsi János)
- **A legjobb független színházi előadás:** NÉGEREK (Maladype Színház–Bárka Színház, rendezte: Balázs Zoltán)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCŐK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – KÉZDI IMOLA (*Woyzeck*, Kolozsvár)

- **A legjobb férfi főszereplő:** KULKA JÁNOS (*III. Richárd*, Nemzeti Színház) – BOGDÁN ZSOLT (*Woyzeck*, Kolozsvár) – VARGA ZOLTÁN (*Szerelm*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KERESZTES ÉVA (*Így él a világ*, Katona József Színház) – BALOGH ERIKA (*Adrienne*, Kecskemét) – CSOMÓS MARI (*Szerelm*, Tatabánya–Vidám Színpad)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HATHÁZI ANDRÁS (*Woyzeck*, Kolozsvár) – MÁCSAI PÁL (*Odüsszeusz Tours*, Örkény István Színház) – EPRES ATTILA (*Halni jól*, Stúdió „K”)
- **A legjobb díszlet:** LEDARÁLNAKELTŰNTEM (Kamra, tervezte: Bagossy Levente) – ADRIENNE (Kecskemét, tervezte: Ambrus Mária) – WOYZECK (Kolozsvár, tervezte: Mihai Constantin Ranin)
- **A legjobb jelmez:** (Kecskemét, tervezte: Benedek Mari), ODÜSSZEUSZ TOURS (Örkény Színház, tervezte: Benedek Mari) – NÉGEREK (Maladype Színház), PELLÉAS ÉS MÉLISANDE (Bárka) tervezte: Gombár Judit – SZENTIVÁNEJI ÁLOM (Új Színház, tervezte: Balla Ildikó)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnakeltűntem*, Kamra) – CZUKOR BALÁZS (*Sirály*, Örkény Színház)
- **Különdíj:** VAVA STEFANESCU (a kolozsvári *Woyzeck* koreográf-
fiájáért)

Igazán kimagasló előadást keveset, ám izgalmasat, érdekeset, színvonalasat annál többet hozott a gyengén induló, majd a végére kifejezetten erőssé váló évad. Külön öröm számomra, hogy ezúttal a drámák között is nyugodt lelkiismerettel szavazhattam, hiszen Térey János monumentális drámaciklusának egy része végre színre került (még hozzá jelentékeny előadásban). Voltak

A Fővárosi Önkormányzat különdíja: Szervét Tibor
a IV. Henrikben (Schneider Zoltánnal)

Koncz Zsuzsa felvétele



persze több fejtörést okozó kategóriák is, mint a zenés/szórakoztató előadásé, melyből igazán kedvemre való idén sem láttam. Mohácsi János kaposvári *Veszett fejszéje* jóval több, mint szórakoztató előadás, de az is; úgy vélem, megengedhető a „kegyes család”, mellyel e kategóriába írtam be a produkciót. Annál is inkább, mivel Mohácsi másik idei rendezése, a Nemzeti Színházban bemutatott *Sárga liliom* is versenyben volt az előadások között. „Duplázható” volna Mihai Măniuțiu is, aki a *Woyzeck* mellett Sepsiszentgyörgyön rendezett egy eredetien izgalmas *Médeia*t, vagy Balázs Zoltán, aki az engem lenyűgöző *Néger*ek mellett még egy egészen kifinomult *Pelléas és Mélisande*-ot is színre állított. Nagyon jó évadja volt a Katonának, ahonnan egy kivétellel minden idei előadás a listára kerülhetett volna; egyaránt átlag feletti, ugyanakkor stílusosan, nyelvilag eltérő előadások jöttek létre az egyre izgalmasabb színházi műhellyé váló Örkényben; a Krétakörnél sem csak *A Nibelung-lakópark* jelentett eseményt, hanem a politikai kabaré műfaját újraértelmező *Feketeország* is; Kaposvárott pedig Mohácsi rendezése mellett *A maratonfutók...* is meggyőzően demonstrálta a társulat szakmai színvonalát. A listámra kerülhetett volna még a beregszászi *Tóték*, a tatabányai *Szerlem*, a nyíregyházi *Hajszál híján*, sőt akár az *M vagy mégsem* is, vagy némi jóindulattal az egri *Tudós nők*. (Az egri társulat látványos megerősödése és a társulat nélküli tatabányai színház műhely szintű működése amúgy is az elmúlt egy-két évad legörvendesebb jelenségei közé tartozik.) Ugyanakkor Pesten, vidéken és határon túl is egyre élesebbek a társulatok közti különbségek, s egyre kevésbé jönnek létre problematikusan működő együtteseknél – mintegy véletlenszerűen – sikerült előadások. S hogy mi van a leszakadókkal, milyen előadások láthatók egyes színházakban, arról – már csak a terjedelmi korlátok miatt is – tanácsosabb most hallgatni.

A legtöbb lelki-furdalással a főszereplők neveinek kitöltésekor küzdöttem; úgy érzem, mind a férfiaknál, mind a nőknél jelentős teljesítmények maradtak le a listámról. Orvosolni ezt legfeljebb úgy tudom, ha leírom a nűánsszokkal lemaradók nevét is: Hámori Gabriella (*Sirály; A filléres opera; Yvonne...*), Bodnár Erika, Ónodi Eszter (*Így él a világ*), Tóth Ildikó (*Szerlem*), Parti Nóra (*Szent Johanna*), Györgyi Anna (*Anna Karenina*), Bicskei Zsuzsanna (*Médeia*), Anger Zsolt (*Tudós nők*), Trill Zsolt (*Tóték*), Rába Roland (*A Nibelung-lakópark*), Bertók Lajos, Dolmány Attila (*Világtalanok*), Pálffy Tibor, Vata Loránd (*Othello*), Szervét Tibor (*IV. Henrik*), Végvári Tamás (*A filléres opera*).

ZAPPE LÁSZLÓ

Népszabadság

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter) – COMMEDIA DELL' ARTE (Katona József Színház, rendezte: Bozsik Yvette)
- **A legjobb rendezés:** MÉDEIA (Katona József Színház, rendezte: Zsámbéki Gábor) – SZERELEM (Tatabánya–Vidám Színpad, rendezte: Novák Eszter) – ADRIENNE (Kecskemét, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb zenés/szórakoztató előadás:** LILI BÁRÓNÓ (Budapesti Operettszínház, rendezte: Béres Attila)
- **A legjobb független előadás:** A SÜTEMÉNYEK KIRÁLYNŐJE (Pintér Béla Társulat)
- **A legjobb gyerekelőadás:** KELEKÓTYA JONATHÁN (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Médeia*, Katona József Színház) – BÖRCÖK ENIKŐ (*Adrienne*, Kecskemét) – PARTI NÓRA (*Szent Johanna*, Győr)
- **A legjobb férfi főszereplő:** TRILL ZSOLT (*Tóték*, Beregszász–Gyula) – KULKA JÁNOS (*Anna Karenina*, Budapesti Kamaraszínház) – HAUMANN PÉTER (*Puntilla úr*, Katona József Színház)

- **A legjobb női mellékszereplő:** CSÁKÁNYI ESZTER (*Feketeország; Kasimir és Karoline*, Krétakör Színház) – SZÜCS NELLI (*Tóték*, Beregszász–Gyula)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** MÁTÉ GÁBOR (*Médeia*, Katona József Színház) – RÁBA ROLAND (*Kasimir és Karoline*, Krétakör Színház) – MAKRANCZI ZALÁN (*Adrienne*, Kecskemét)
- **A legjobb díszlet:** CSERESZNYÉSKERT (Radnóti Miklós Színház, tervezte: El Kazovszkij)
- **A legjobb jelmez:** ÍGY ÉL A VILÁG (Katona József Színház, tervezte: Szakács Györgyi)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KERESZTES TAMÁS (*Ledarálnak eltűntem*, Katona József Színház)
- **Különdíj:** HUNYADKÜRTI GYÖRGY, KOVÁCS ZSOLT, GYURICZA ISTVÁN, ZNAMENÁK ISTVÁN (*A maratonfutók tisztelőként futnak*, Kaposvár) – PARTI NAGY LAJOS a *Farsang* fordításáért – MIRAD, EGY FIÚ BOSZNIÁBÓL (R. S. 9. Stúdiószínház, rendezte: Balogh Rodrigo)

Az idén a listát kitölteni ugyanazért volt nehéz, amiért könnyű is: eléggé szerény keretből kellett válogatni. Az évadban nem volt túlságosan sok érdemleges előadás. Az ugyan elvben normális lehetne, hogy egy-egy szezonban mindössze öt-hat igazán jó produkció születik, az azonban aligha elfogadható, hogy most már az évről évre egyre szaporodó színházi termésből mind kevesebb a fontos, valamiféle művészi értéket hordozó, pláne valamilyen szempontból eredetinek mutatkozó alkotás. Nem is beszélve olyanokról, amelyek új irányok kijelölésével hatnának revelációnak. Revelációnak manapság a *Szerlem* előadása hat, amelyben Novák Eszter újabban lapangóvá lett szakmai erényeket csíhol elő jobb színészeiből. Vagy Fullajtár Andrea, aki szinte példátlan művészi bátorsággal fogalmazta meg a maga *Médeia*jának sötét szenvedélyeit.

Amúgy a szokott fogalomzavarok okozzák a legtöbb gondot. Talaly beírtam három címet a legjobb magyar dráma elnevezésű listába, némi lelkiismeret-furdalás közepette. A „legjobb” ugyanis, bármennyire relatív fogalom, mégiscsak tartalmazza a „jó” szót. Ezért aztán most inkább csak itt sorolom fel azt a néhány magyar darabot, amelyre egyáltalán emlékezni érdemes lehet: Forgách András: *Halni jól*, Závada Pál: *Szólj anyádnak, jöjjön ki!*, Kiss Csaba: *Világtalanok*. Mindenféle pályázatok adatai szerint évente százával születnek a magyar drámák. Hol lehetnek, ha nem a színházakban? Rejtély.

A „független” kategóriát egyre fölöslegesebbnek érzem. Az a néhány társulat, amely itt szóba jöhet, ma már a magyar színjátszás szerves, egyenrangú részét képezi, az anyagi hátrányból esztétikai előnyt csíhol, és egyáltalán: lefordíthatatlan a finanszírozás mikenjtje esztétikai értelemre. Valaha az „amatőr” kifejezés sajátos stílus is jelentett, manapság azonban a stílusok teljesen függetlenedtek a finanszírozási formától. Mindenki mindennel kísérletezik, hol költségvetési, hol pályázati pénzezből. Mindazonáltal Pintér Béla az idén is megérdemel egy díjat. Balogh Rodrigo *Mirad, egy fiú Boszniából* című munkáját viszont éppen azért nem írtam mellé, mert igazi amatőr, a hatvanas évek irodalmi színpadi eszközeit és politikai-társadalmi szenvedélyét rokonszenvesen idéző produkció.

Bajba kerültem még a hármas kerettel is. A „legjobb” kifejezés ugyan számomra elvben kizárná a többes jelölést, valami vagy a legjobb, vagy nem, gyakorlatilag azonban kétségkívül kényelmesebb nem dönteni igazán, csak úgy nagyjából. Három közé többnyire valamennyi egyáltalán jónak ítéhető teljesítmény belefér kategóriánként. A szabályt erősítő kivétel volt az idén *A maratonfutók tisztelőként futnak*. Ebben történetesen négy egyenrangú, egymásra épülő, sőt egymásból építkező férfialakítást láthattunk. Ez bizony sehogy se fér be a háromba. Így kerültek a különdíjhoz. S végül nem hagyhatom említetlen Balogh Erikát, aki ugyancsak éppen nem fért bele a háromba a női főszereplők között, mellékszereplésnek pedig a legkevésbé sem mondható, ahogyan kiegészítette, ellenpontozta Börcsök Enikő *Adrienne*-jét.